

[Statsministeren.]

hvis man da ikke mener at ville forbyde denne Spekulation. Det ærede Medlem nævnte sit Kendskab til Overkapitalisering udenfor Landbruget fra Landmandsbanken, og det har han naturligvis Ret i. Da denne Banks Affærer gjordes op, fandtes der unægtelig en Del Virksomheder, der var finansieret fra Landmandsbanken, og som var stærkt overkapitaliserede. Men man bedømte netop ogsaa i dette Forhold just denne Overkapitalisering særlig strengt.

Det var netop de overkapitaliserede Engagementer, der fik sort Stempel og som blev jaget hen i Afviklingskassen, og kun hvis Sanering er mulig, og Penge kan skaffes og alt sligt, genopstaar disse til Afviklingskassen henviste Virksomheder uden det Stempel, der viste, at de var lavere anset.

Overfor Spørgsmaalet om Overkapitalisering kan maaske en Betragtning af Gælden paa Landbrugsejendomme være vejledende. Stigningen af denne Gæld tyder unægtelig paa en saare uheldig Virkning, som, uden at man i øvrigt kender de enkelte Bedrifter, leder Tanken hen paa Overkapitalisering.

Ifølge den officielle Statistik var Prioritetsgælden paa Landbrugsejendomme i 1909 1 417 Mill. Kr., men i 1926 var Gælden 2 782 Mill. Kr. og tager vi Sønderjylland med, var den 3 032 Mill. Kr. Paa Grundlag af Kredit- og Hypotekforeningernes Udlaansstatistik har man beregnet, at ved Udgangen af 1930 — saa langt er den officielle Statistik endnu ikke kommet — var den samlede Gæld ca. 3 500 Mill. Kr. Hertil kommer saa den løse Gæld, Banklaan, Købmandsgæld, og hvad der ellers rangerer ind under Begrebet løs Gæld.

Men ikke alene er denne vældige Forøgelse af Gælden, næsten en Fordobling fra 1909 til 1926, af Interesse, ogsaa Tiden for Gældsforøgelsernes Stiftelse er af Interesse. Se, i Perioden fra 1909 til 1914, i hvilket Tidsrum Landbrugets Produktion forøgedes stærkt, steg Gælden med 40 Mill. Kr. aarlig til 1 700 Mill. Kr., men i Krigs- og Inflationstiden, da Produktionen gik tilbage i Mængde, men Priserne steg stærkt, steg Gælden fra 1 700 Mill. Kr. til 2 782 Mill. Kr., Sønderjylland ikke medregnet, det vil sige, at Gælden i disse Aar, da en Stigning var mindre rimelig, steg med 90 Mill. Kr. aarlig, mod 40 Mill. Kr. aarlig i den foregaaende Periode. Der synes ikke at kunne være Tvivl om, at i en Række Tilfælde brugtes det stigende Prisniveau til at trække Penge ud af Ejendommene i Form af Laan

uden tilsvarende Forbedringer af Driften, hvilken Opfattelse ogsaa de Oplysninger, man kan hente fra Kredit- og Hypotekforeningerne, i høj Grad synes at underbygge. Derimod ser det ud til — at dømme efter Kredit- og Hypotekforeningernes Oplysninger om Udlaansstigningen —, at i Aarene efter 1926 har der virkelig fundet Udvidelser Sted i den produktive Udviklings Tjeneste.

Denne Gældsstiftelse og Overkapitalisering har jo bevirket den meget store Stigning i Rentebyrden, som i Virkeligheden — hvor meget eller hvor lidt man nu vil vedkende sig den — under Lavkonjunktur naturligvis udgør den særlig tunge Byrde for Besidderne. Den faste Byrde udgør nemlig, naar man regner med $4\frac{3}{4}$ pCt. af 3 500 Mill. Kr., 165 Mill. Kr. aarlig, og opgør vi den løse Gæld til omkring 25—35 Mill. Kr., kommer vi op mod 200 Mill. Kr. som den Rentebyrde, der aarligt tynger det danske Landbrug. Da der formodentlig ogsaa skal betales Afdrag, som vel kan sættes til 50—60 Mill. Kr., er der i alt for Landbruget en aarlig Udgift paa ca. 250 Mill. Kr. for Tilvejebringelse og Benyttelse af den for Driften nødvendige Kapital.

Det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal afviser ganske Hensynet til denne Byrde. Han talte som sædvanlig om, at den Byrde, der tyngede, er Skattebyrden, f. Eks. siger det ærede Medlem Sp. 166, at Regeringen bør „fjerne den Skatteprioritet paa ca. $1\frac{1}{4}$ Milliard Kr., som det offentlige alene ved Ejendomsskaternes Stigning uretmæssigt har sat ind siden 1914.“ Jeg maa sige, at da jeg hørte dette Tal, imponerede det mig, det er et meget stort Tal, og det lyder jo ogsaa meget stærkt, naar det ærede Medlem tilføjer, at Skatter til et saadant Beløb uretmæssigt er sat ind; jeg tænker nu, at alle Skattelove er blevet vedtaget af Rigsdagen, og jeg forstaar derfor egentlig ikke Berettigelsen af dette Udtryk, men det skal jeg ikke opholde mig ved. Værre er det, at jeg heller ikke kan finde Berettigelse for selve Tallet $1\frac{1}{4}$ Milliard Kr. I 1910 var Ejendomsskatterne nemlig 18 Mill. Kr., og de var i 1930 53 Mill. Kr., saa at de altsaa er steget med 35 Mill. Kr. Regner man nu med en Rentefod af 5 pCt., svarer disse 35 Mill. Kr. til en Prioritet paa 700 Mill. Kr., og der er da unægtelig et godt Stykke op til $1\frac{1}{4}$ Milliard, altsaa 1 250 Mill. Kr. Hvor disse 550 Mill. Kr. forstikker sig, ved jeg ikke, det er i hvert Fald foreløbig uopklaret, men maaske har det ærede Medlem sin særlige Beregningsmaade, ligesom han har sin egen særlige Nationaløkonomi.